

rendi tárgyaláson előtte már ismeretes volt-e vagy sem. Lehet, hogy a tényállás ismeretes volt, de talán a fontosabb tényállás-elemek vagy a döntő bizonyítékok csak később jutottak tudomására. Vajjon megnyugvást fog-e kelteni az a döntés, mely a keresetet kizárólag ilyen alaki okból utasítja el? A kereseteket — hacsak a törvény kivételt nem tesz, — mindig *érdemben* kell elbírálni. A kifogások emelésének, a felfolyamodásnak, a perretasítási határidő betartásának kétségtelenül megvan a nagy rendészeti jelentősége a végrehajtási tömeg mielőbbi felosztása érdekében. Amde ezek az alaki jelentőségű jogszabályok a hitelező anyagi természetű jogait meg nem szüntethetik. A perindítási határidők betartása pl. van olyan jogilag jelentős tény, mint a kifogások emelése, a német Z. P. O. 878. §-a azonban mégis kifejezetten megengedi, hogy a hitelező jogait a perindítási határidő elmulasztása esetén, sőt még a vételár felosztás után is külön per útján érvényesíthesse. *Ily. dr. Nagy Dezső.*

A hátralékos lakásán köztartozás miatt foganatosított végrehajtás és az igényper. Az 1923:VII. t.-c. 48. §-a, úgyszintén az 1927. évi 600/P. M. számú hivatalos összeállítás (K. K. H. Ö.) és ennek végrehajtása tárgyában kiadott 1927. évi 60.000 számú utasítás 59. §-a szerint köztartozások miatt a hátralékos lakásán foganatosított végrehajtási igénykeresetnek helye nincsen, hanem csak az adózó egyéb helyiségében, üzletében, raktárában, irodahelyiségében stb. foganatosított végrehajtásoknál van igénykeresetnek az ott szorosan meghatározott esetekben helye. Az adókezelési törvény tehát azt a nagy privilegiumot adta meg a kir. Kincstárnak, hogy az esetben, ha az adózó lakásán foganatosítják köztartozás miatt a zálogolási eljárást, a kincstárral szemben ki van zárva az igénykereset lehetősége, vagyis bármiféle címen van az adózó lakásában idegen tárgy elhelyezve, az idegen tulajdonos a foglalás feloldása iránt igénykeresettel fel nem léphet. Már ez a rendelkezés óriási rést ütött a magánjogon s még az államháztartás súlyos helyzete is legfeljebb azt tette volna megengedhetővé, hogy a házastársak, vagy rokonok igénykeresete zárassék ki a Kincstárral szemben, de már rendkívül messzemenő intézkedés az, hogy a Kincstár bármely idegen személy tulajdonára is ráteheti a kezét köztartozás miatt, akinek a hátralékos tartozásához semmi köze nincsen.

Újabbban azonban a törvény valódi értelmén, — amely már maga is súlyos veszedelme a magánjognak — még messze túlmenőleg az adóhatóságok olymódon járnak el, hogy a hátralékos lakása alatt nemcsak a szó közönséges és jogi értelmében vett lakást értenek, vagyis azt a lakást, mely a szó mindennapi és jogi értelmében ténylegesen a hátralékosé, vagyis amellyel ő rendelkezik, hanem oly messzemenően akarják a törvény armúgy is szigorú rendelkezését kiterjeszteni, hogy ahol a hátralékos bármiféle címen (akár szivességi alapon, családi kapcsolat alapján, vagy albérlőként) lakik, az szerintük *az ő lakása* és így annak tartozása fejeben, aki egy lakrészt albérlésben bír, vagy szivességből ingyenesen, ideiglenesen szállást kap valahol,

a bérlő egész lakásának minden berendezése lefoglalható. Felesleges bővebben vázolni, micsoda óriási veszedelem rejlik abban, ha ez a felfogás átmegy a gyakorlatba és szabályképen így fogják a végrehajtásokat foganatosítani. Ez egyszerűen lehetlenné tenné az albérbeadást s minden emberi érzést megcsúfolóan lehetlenné tenné, hogy a család egy tönkrement családtagot a házba befogadjon és végül lehetlenné tenné a pensiók és szállodák működését is, mert ilyen ad absurdum vitt értelmezés mellett, a pensio és szállodaberendezés is lefoglalható az oda befogadott vendég tartozása miatt.

Bár már az is igen veszedelmes és káros, ha az adóhatóságok ilyképen értelmezik a törvényt, addig nagyobb baj nem származik abból, amíg a bíróságok, amelyeknek hatáskörébe az igénykereset tartozik, az esetben, ha a pénzügyigazgatóság az ily foglalás ellen beadott panaszt elutasítja, a törvény helyes értelméhez képest az igénykeresetnek ilyen esetben helyt adnak. A legnagyobb veszedelme volna azonban az egész magánjogunk alapját képező tulajdonjog biztonságának és a forgalom biztonságának, ha ezt a legszélsőbb álláspontot a bíróságok is magukévá tennék. A kérdés nagy horderejére való tekintettel emelem fel szavamat egy elsőbírói ítélet ellen, mely ezt az igazán szélsőséges és tarthatatlan törvényt magáévá tette. A P. XXVI. 500.151/1935. számú központi kir. járásbírói végítélet elutasította az anya igénykeresetét, aki vidéken tönkrement fiát a lakásába, — amelyet évtizedek óta ő bérelt, — ingyenesen befogadta, mondván, hogy a „lakás“ kifejezés minden helyiségre értendő, amelyben az adóhátralékos tényleg lakik, tekintet nélkül arra, hogy az ottlakás főbérlői, albérlői, vagy szívességi viszonyon alapul, mert ahol a törvény megkülönböztetést nem tesz, ott a bíróság sem tehet különbséget. Az indokolás szerint továbbá már az 1923: VII. t.-c. 48. §-át megelőző 1920. évi XXIII. t.-c. 100. §-a a kir. Kincstárnak itt egy privilégiumot akart biztosítani a törvény indokolásából kitünőleg. Hozzáteszi a bíróság, hogy a törvényhozó a tulajdonjog szentségére való utalással önmagának korlátot állított, amikor nem tartotta szükségesnek a kincstár kivételes jogát az adózó üzletében, vagy lakásán kívül más helyiségben található ingóságokra is kiterjeszteni.

Figyelmesen átolvastam úgy az 1923. évi VII. t.-c., mint az 1920. évi XXIII. t.-c.-re vonatkozó képviselőházi irományokat, és sehol semmi nyomát nem találtam annak, hogy a törvényhozónak a Járásbírói ítéletében neki tulajdonított értelemben lett volna szándéka a kincstárnak privilégiumot adni, vagyis, hogy a lakás fogalmát olyképen értelmezné, amint azt a járásbírói ítélet teszi s az indokolás egyedül az 1923: VII. t.-c. 48. §-áról emlékezik meg annyiban, hogy az 1920. évi XXIII. t.-c. 100. §-ához képest azt a módosítást tartalmazza, hogy a hátralékos lakásán kívül, tehát irodájában, műhelyében, raktárában foganatosított végrehajtásnál, az ott meghatározott mértékben megengedi az igénykeresetet. Elesik tehát a járásbírói ítéletnek a törvény indokolására alapított érvelése és így egyedül döntő az a kérdés marad, hogy mi értendő a hátralékos lakása alatt. Az általános közfelfogással megegyező jogi felfogás szerint a hátralékos la-

kása csak olyan lakás lehet, amellyel a hátralékos rendelkezhetik, amelyet tehát vagy a háztulajdonossal kötött bérleti viszony alapján, vagy mint háztulajdonos, tulajdonjoga alapján, ő bír. A törvény nem azt mondja, hogy ott, ahol a hátralékos lakik, minden igényre való tekintet nélkül, minden ingóság lefoglalható, hanem arra helyezi a súlyt, hogy a lakás legyen a hátralékosé. Ezt a két dolgot nyilván összetévesztette a járásbíró, mert azért, hogy én valahol szívességi alapon lakom, vagy egy ötszobás lakásból egyet albérletben bírok, még nem lehet azt mondani, hogy a lakás az enyém. Ez a magyarázat a közönséges életfelfogással, a legegységibb jogérzékkel, sőt jogszabályokkal kiegyenlíthetetlen ellentétben áll s ha ez gyakorlattá válnék, el lehetne mondani: finis iuris civilis. A kincstár elégedjék meg az amúgy is igen messzemenő privilégiumával, hogy vele szemben a hátralékos a saját lakásában fogatosított végrehajtásnál igénykeresettel nem élhet, de ne kívánjon a törvényen túlmenő oly privilégiumot, amely minden jogi, erkölcsi és gazdasági szempontot is lábbal tipor. Megjegyzem még, hogy a legszélsőbb álláspont mellett is csak arról lehetne — szerintem helytelenül — szó, hogy abban a lakrészben, amelyben hátralékos szívességi alapon, vagy albérletben lakik, legyen a zálogolás fogatosítható, illetőleg az ily zálogolásnál legyen az igénykereset kizárva, de még a szélsőséges és tarthatatlan álláspont mellett is képtelenség a lakrészben szívességi, vagy albérleti alapon lakó hátralékos tartozása miatt az egész lakásban lévő ingók foglalását megengedni.

Dr. Borsodi Miklós.

ÜGYVÉDSÉG — JOGÉLET.

Az ügyvédi segéderők (minősített ügyvédsegédek) törvényes helyettesítési joga Ausztriában.

Az osztrák polgári perrendtartás 31. §-a értelmében az ügyvéd a neki juttatott perbeli meghatalmazást egyes cselekményekre, vagy az eljárás egyes részeire vonatkozólag egy másik ügyvédre átruházhatja, továbbá mindazon tárgyalásokon, amelyekre az ügyvédi képviselő törvényesen elő van írva, *helyettesítésre jogosított* ügyvédjelölttel képviselheti magát.¹⁾ Amennyiben az eljárásra *feltétlen ügyvédkényszer előírva nincs*, az ügyvéd más ügyvédjelölttel (ügyvédsegéd) is képviselhető magát.²⁾ Az ügyvédnek azonban módjában áll bizonyos perbeli cselekményeknél nemcsak ügyvédek és jelöltek, hanem nála al-

¹⁾ Helyettesítésre jogosultak azok az ügyvédjelöltek, akiknek megvan az ügyvédi vizsgájuk, de megadható a helyettesítési jog az ügyvédi vizsga nélkül azon jelölteknek is, akik egy éves bírói és két éves ügyvédi gyakorlattal rendelkeznek.

²⁾ Általános ügyvédrendszer áll fenn lényegileg a törvényszék előtti érdemleges elsőfokú tárgyalásokon, továbbá a felsőbbfokú eljárásban. Kivételt képeznek házassági-perек, melyekben elsőfokon nincs ügyvédkényszer.